

Nr 238.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående disponerande av 1917 års avkastning av statens hästavelsfond; given Stockholms slott den 22 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att beträffande 1917 års avkastning av statens hästavelsfond ävensom reserverad del av 1916 års avkastning av samma fond besluta, att, sedan ett belopp av 14,406 kronor 50 öre lagts till fondens kapital, ett belopp av 50,000 kronor må av Kungl. Maj:t disponeras för åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 mars 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petersson anförde: I en den 11 april 1916 till riksdagen avlåten proposition, nr 172, framlade Kungl. Maj:t förslag om inrättande av en statens hästavelsfond, och blev denna proposition enligt riksdagens skrivelse den 9 juni samma år, nr 248, i huvudsak av riksdagen bifallen. Riksdagen medgav nämligen, att hela det nettobelopp, varmed de till statsverket då redan influtna samt på grund av utav Kungl. Maj:t före den 11 april 1916 lämnade utförseltillstånd inflytande hästförsäljningsmedel översköte 686,700 kronor, finge avsättas till en under förvaltning av statskontoret ställd fond, benämnd: statens hästavelsfond, vilken skulle av statskontoret göras räntebärande. Tillika beslöt riksdagen, att Kungl. Maj:t finge, sedan årligen minst en tiondel av fondens avkastning lagts till kapitalet, efter stuteriöverstyrelsens hörande för åtgärder för hästavels främjande

disponera så stor del av återstoden av avkastningen av fonden, som av riksdagen för varje år anvisades. Detta riksdagens beslut har, i vad det skilde sig från vad Kungl. Maj:t föreslagit, av Kungl. Maj:t godkänts.

På förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 219 medgav 1917 års riksdag i skrivelse nr 336, att, sedan en tiondel av 1916 års avkastning av statens hästavelsfond lagts till fondens kapital, ett belopp av 3,000 kronor av samma avkastning finge av Kungl. Maj:t disponeras för åtgärder för hästavelsns främjande samt återstoden av avkastningen reserveras. Omförmälda belopp av 3,000 kronor var avsett att användas till utbetalning av arvoden om 500 kronor till ordförandena i hästpremieringsnämnderna såsom ersättning för deras verksamhet i egenkap av hästkonsulenter inom respektive distrikt.

Tillika medgav 1917 års riksdag, att vid lån, som intill ett belopp av 250,000 kronor utlämnades från fonden till hushållningssällskap för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras, ränta icke skulle beräknas under lånens amorteringstid, dock att vid bestämmande av den del av fondens avkastning, som årligen skulle fonderas, jämväl ett belopp, motsvarande en tiondel av beräknad ränta å berörda 250,000 kronor, skulle läggas till fonden.

Kapitaltillgången å ifrågavarande fond utgjorde vid slutet av år 1916 1,164,297 kronor 94 öre. Samma års avkastning uppgick till 12,955 kronor 56 öre. Denna avkastning har disponerats på följande sätt:

fondens kapital har tillförts en tiondel härav eller	kronor 1,295: 56
till ordförandena i hästpremieringsnämnderna	» 3,000: —
till år 1917 reserverats	» 8,660: —
	<hr/>
	tillhopa kronor 12,955: 56.

Fondens kapital uppgår sålunda numera till 1,165,593 kronor 50 öre.

För år 1917 uppgick fondens avkastning enligt från statskontoret meddelad uppgift till 59,584 kronor 73 öre.

Stuteriöverstyrelsen har i skrivelse den 9 februari 1918 framhållit, att, om av detta belopp en tiondel, eller 5,958 kronor 47 öre, överfördes till fondens kapital, kunde till hästavelsändamål disponeras återstoden eller .....

kronor 53,626: 26.
Lades härtill reservationen från 1916 års avkastning » 8,660: —

bleve den disponibla totalsumman kronor 62,286: 26.

Stuteriöverstyrelsen har i nyssnämnda skrivelse den 9 februari 1918 avgivit förslag till användande av sistnämnda summa, och därvid

*Inkomna
framställnin-
gar.*

anmält, att till prövning föreläge ansökningar om understöd från svenska travsällskapet, jockeyklubben, stamboksföreningen för svenska ardennerhästen, Umeåortens hästavelsförening och Norrbottens läns hushållnings-sällskap. Beträffande dessa ansökningar inhämtas av handlingarna bland annat följande.

Svenska travsällskapets framställning avser, att sällskapet skulle få disponera 2,000 kronor till avelspris och 4,000 kronor till tävlings- och uppmuntringspris vid travtävlingar i Stockholm och landsorten. Nämda sällskap har alltsedan år 1905 åtnjutit statsunderstöd, på senare tid med 3,000 kronor om året från anslaget till hästavelns förbättrande. I skrivelser till Kungl. Maj:t den 30 september och den 28 december 1916 framhöll stuteriöverstyrelsen, att nämnda anslag icke lämnade tillgång till utbetalande av den utav travsällskapet begärda understödsförhöjningen. En dylik ökning ansåge dock styrelsen önskvärd under förutsättning, att den kunde bestridas av andra medel samt att understödet till hela beloppet användes till avelspris för hästar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras. Avelsprisen ägde nämligen enligt styrelsens förmenande ojämförligt större betydelse än tävlings- och uppmuntringsprisen, vilka senare styrelsen ansåge böra bestridas av travsällskapet självt.

Såsom framgår av statsrådsprotokollet vid avlåtandet av omförmälda proposition nr 219 till 1917 års riksdag föranledde travsällskapets år 1916 gjorda framställning om förhöjning i understödet icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Den 30 december 1916 bemyndigade emellertid Kungl. Maj:t, i likhet med föregående år, stuteriöverstyrelsen att från anslaget till hästavelns förbättrande till sällskapet utbetala dels 2,000 kronor till avelspris under år 1917 och dels 1,000 kronor såsom bidrag till bestridande av utgifterna för tävlings- och uppmuntringspris vid travtävlingarna i Stockholm vintern 1916—1917.

Med sin nu. ingivna framställning om ett till 6,000 kronor förhöjt statsbidrag avser travsällskapet att erhålla dels som förut 2,000 kronor till avelspris vid de officiella tävlingarna, dels som hittills 1,000 kronor till tävlings- och uppmuntringspris vid tävlingarna i Stockholm, dels 1,000 kronor till liknande pris vid unghästtävlingar i landsorten och dels 2,000 kronor till tävlingspris i de vid Stockholmstävlingarna förekommande avelsloppen för av staten premierade hästar. Sällskapet har särskilt framhållit vikten av att unghästtävlingarnas rätta form beaktades och att de leddes efter riktiga linjer. Det vore även av synnerlig vikt att i omförmälda avelslopp kunna uppställa priser av så pass betydande storlek, att de kunde vara något att sikta på under ett långvarigt förberedande arbete.

Stuteriöverstyrelsen förordar allt fortfarande travsällskapets anhållan under enahanda förutsättningar, som av styrelsen framhållits vid sällskapets föregående ansökningar, och anser, att hela det begärda beloppet, 6,000 kronor, bör utgå av hästavelnsfondens avkastning. Såsom villkor för understödets åtnjutande anser styrelsen böra föreskrivas, att det samma får användas endast till avelspris för av statens premieringsnämnder premierade hästar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras.

Under en följd av år har jockeyklubben erhållit statsunderstöd av 6,000 kronor om året att användas med ena hälften till tävlingspris och med andra hälften till avelspris vid kapplöpningar inom riket. Förstnämnda hälft av understödet har utgått från medel å riksstatens fjärde huvudtitel, den senare hälften under ett flertal år från det under riksstatens nionde huvudtitel uppförda anslaget till hästavelns förbättrande. I skrivelse den 12 december 1917 har jockeyklubben hos Kungl. Maj:t anhållit om understöd med samma belopp jämväl för år 1918. Denna framställning har från lantförvarsdepartementet överlämnats till stuteriöverstyrelsen för yttrande.

Till samma styrelse har ock från jockeyklubben överlämnats en till Kungl. Maj:t ställd ansökning om anvisande av ytterligare 2,000 kronor till avelspris vid kapplöpningar år 1918 och har klubben ifrågasatt, att härav 600 kronor skulle utgå från hästavelnsanslaget och 1,400 kronor från hästavelnsfonden.

Rörande dessa jockeyklubbens framställningar har stuteriöverstyrelsen anfört, att, då anslaget till hästavelns förbättrande numera helt och hållet behöfve disponeras för statens hingstdepåers underhåll och reparation, vadan medelsbehov för sådana ändamål, som icke direkt stode i samband med denna verksamhet, så vitt möjligt borde tillgodoses på annat sätt, samt jockeyklubben vore väl förtjänt av ökat statsunderstöd, styrelsen ville tillstyrka, att icke blott det hittills från nionde huvudtiteln utgående understödet av 3,000 kronor utan även den begärda förhöjningen häri av 2,000 kronor måtte under stuteriöverstyrelsens kontroll ställas till jockeyklubbens förfogande från avkastningen av statens hästavelnsfond. — Styrelsens nu ifrågavarande yttrande gäller alltså icke det statsbidrag, som hittills plägat utgå från medel under fjärde huvudtiteln.

Styrelsen för stamboksföreningen för svenska ardennerhästen har i en den 29 december 1917 dagtecknad framställning, som remitterats till stuteriöverstyrelsen, anhållit, att föreningen måtte från avkastningen från statens hästavelnsfond erhålla understöd för år 1918 till belopp av 10,000 kronor. Såsom motiv härför hava anförts de stegrade kostnaderna vid

föreningens verksamhet, som nu omfattade 19 hushållningssällskaps områden. Utgifterna under år 1918 beräknades till 29,000 kronor och inkomsterna, utom statsanslag, till 18,000 kronor. Stuteriöverstyrelsen har i sin meromnämnda skrivelse den 9 februari 1918 tillstyrkt denna föreningens hemställan, under förklarande att styrelsen icke funnit något att erinra mot föreningens tilltänkta disposition av medlen.

Styrelsen har därvid tillika överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, den 14 oktober 1917 dagtecknad, till styrelsen ingiven framställning om enahanda understöd för år 1917. I denna framställning erinrar föreningsstyrelsen om en av densamma den 29 november 1916 avlåten framställning i samma syfte och anför, att på grund av de utöver beräkning avsevärt ökade kostnaderna för stamboksbandet VIII av år 1916 samt stegrade reskostnader för registreringsombuden m. m. föreningens alla tillgängliga medel för år 1917 måst tagas i anspråk för att täcka utgifterna från föregående år. Föreningen vore därför i stort behov att erhålla det begärda statsanslaget, om dess verksamhet skulle kunna uppehållas. Med anledning av denna framställning erinrar stuteriöverstyrelsen om sitt den 28 december 1916 avgivna utlåtande rörande föreningens nyssnämnda ansökning den 29 november 1916, uti vilket utlåtande ämbetsverket hemställde, att sistberörda framställning måtte förklaras tillsviðare vilande i avvaktan, bland annat, på närmare utredning från föreningen om användningen av de medel, föreningen önskade disponera. Stuteriöverstyrelsen anser nu frågan om understöd åt föreningen för år 1917 förfallen.

Umeåortens hästavelsförenings anhållan avser understöd med 5,000 kronor utöver det bidrag å 2,000 kronor, som denna förening begärt från anslaget till åtgärder för inhemska häststammar. Föreningens ansökning har blivit tillstyrkt av Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Stuteriöverstyrelsen har, med hänsyn till den beaktansvärda och av understöd från statens sida väl förtjänta verksamhet, föreningen bedriver för uppfödande av nordsvenska hästar inom Västerbottens län, förordat bifall till denna föreningens framställning.

Vad angår Norrbottens läns hushållningssällskaps av stuteriöverstyrelsen omförmälda framställning, avser densamma ett belopp av 25,000 kronor till förstärkande av sällskapets fond för hästavelns befrämjande inom Norrbottens län. Framställningen åsyftar emellertid icke, att detta belopp skulle utgå av hästavelnsfondens avkastning utan att det skulle tilldelas sällskapet vid fördelningen av de odisponerade, i statskontoret

innestående hästförsäljningsmedlen. Oavsett att stuteriöverstyrelsen nu eventuellt tillstyrkt, att beloppet måtte ur fondens avkastning tilldelas nämnda sällskap, torde därför sällskapetets ifrågavarande framställning nu böra lämnas å sido för att upptagas till prövning, när fråga framdeles må uppkomma angående disponerandet av de hästförsäljningsmedel, som influtit på grund av hästexporter, till vilka tillstånd meddelats efter den 11 april 1916.

Vidare hemställer stuteriöverstyrelsen i sin meromnämnda skrivelse den 9 februari 1918, att från statens hästavelsfonds avkastning måtte i likhet med föregående år utgå ett belopp av 3,000 kronor till ordförändarna i statens hästpremieringsnämnder för deras verksamhet i egenkap av hästkonsulenter.

Än ytterligare hemställer styrelsen — under åberopande av en jämväl den 9 februari 1918 av styrelsen avläten skrivelse angående fördelningen för år 1918 av anslaget å 20,000 kronor till understöd för tillvaratagande och utveckling av inhemska häststammar — att såsom dylikt understöd måtte få till följande sällskap, föreningar och bolag från avkastningen av statens hästavelsfond utgå ytterligare följande belopp:

till Norrbottens läns hushållningssällskap	kronor	700: —
» Vedbo härads hästavelsförening.....	»	250: —
» Leksands »	»	250: —
» Västerbergslagens »	»	500: —
» föreningen Södra Dalarnas hästväänner	»	250: —
» Göteborgs och Bohus läns hästavelsförening	»	500: —
» Medelpads hästavelsförening	»	3,000: —
	tillhopa kronor	5,450: —

Med inräknande av eventuellt till Norrbottens läns hushållningssällskap tillstyrkt bidrag av 25,000 kronor innefattar stuteriöverstyrelsens förslag disponerande av ett belopp av 59,450 kronor av fondens avkastning. Återstoden 2,836 kronor 26 öre, av det efter tiondelens frånräknande tillgängliga beloppet skulle enligt stuteriöverstyrelsens mening reserveras till år 1919.

Riksdagens beslut år 1916 angående disponerandet av fondens avkastning avsåg enligt vad som framgår av skrivelsen nr 248 den 9 juni 1916, att dispositionsrätten till sagda avkastning i dess helhet

*Departements-
chefen.*

visserligen borde tillkomma riksdagen, men att Kungl. Maj:t borde er-hålla rätt att inom ramen av utav riksdagen för varje år beviljat belopp efter stuteriöverstyrelsens hörande disponera avkastningen för åtgärder för hästavelns främjande. Vid sådant förhållande lär det icke åsyftats, att frågan om anvisande av medel till vissa särskilda ändamål skulle underställas riksdagen, utan torde avsikten endast varit, att det för Kungl. Maj:t disponibla beloppet av avkastningen skulle årligen bestämmas av riksdagen. Jag har också med den lämnade redogörelsen för inkomna förslag till disposition av den nu tillgängliga avkastningen av fonden endast avsett att underlätta bedömandet av storleken av det belopp, som nu torde böra ställas till Kungl. Maj:ts förfogande, och lär den närmare prövningen av ansökningarna böra företagas av Kungl. Maj:t, sedan riksdagen beslutat angående det disponibla beloppet. Jag vill tillika framhålla, att enligt samma riksdagsbeslut år 1916 Kungl. Maj:t torde vara oförhindrad att vid anvisande av bidrag från det till förfogande för året ställda beloppet taga hänsyn även till framställningar, som inkomma senare under året än vid tiden för propositionens avlåtande. Detta bör för övrigt medföra avsevärda praktiska fördelar.

Enligt riksdagens beslut år 1916 skall årligen *minst* en tiondel av avkastningen läggas till kapitalet. Då, såsom jag förut framhållit, det begärda bidraget å 25,000 kronor till Norrbottens läns hushållnings-sällskap för tillökning av sällskapets fond för hästavelns främjande i varje fall icke torde böra utgå från nu ifrågavarande avkastning, samt eljest inkomna framställningar om bidrag tillhoppa uppgå till ett belopp, som betydligt understiger det för året tillgängliga, synes det lämpligt, att av 1917 års avkastning något mer än en tiondel lägges till kapitalet, varigenom fondens förmåga att, även om räntan sjunker, tillgodose de anspråk, som ställas på densamma, kommer att ökas. I betraktande härav och för att avjämna fondens kapitalsumma vill jag förorda, att ett belopp av 14,406 kronor 50 öre tillägges kapitalet, varigenom detta kommer att uppgå till 1,180,000 kronor.

Anmärkas må, att enligt inhämtad uppgift icke något belopp under år 1917 utlånats räntefritt till sådana hingstlån, som avsågos i riksdagsbeslutet samma år.

Efter avdrag av nyssnämnda belopp av 14,406 kronor 50 öre återstår av den nu tillgängliga avkastningen, $(59,584.73 + 8,660 =) 68,244$ kronor 73 öre, ett belopp av 53,838 kronor 23 öre. Om härav 50,000 kronor ställas till Kungl. Maj:ts förfogande, synes detta nu böra vara för ändamålet tillräckligt. Återstående 3,838 kronor 23 öre torde böra reserveras till år 1919.

Jag vill erinra, att de av stuteriöverstyrelsen tillstyrkta anvisningarna — med bortseende från 25,000 kronor till Norrbottens läns hus-hållningssällskap — uppgå tillhopa till 34,450 kronor. Att jag nu tillstyrkt, att ett avsevärt större belopp må ställas till Kungl. Maj:ts förfogande, beror dels på att några medel böra finnas för eventuellt inkommande nya framställningar och dels på att frågan om bidrag till stamboksföreningen för svenska ardennerhästen för år 1917 synes mig böra upptagas till förnyad prövning. I förra avseendet vill jag särskilt framhålla, att det synes mindre lämpligt, att frågan om bidrag till svenska travsällskapet, som avhåller sina tävlingar vintertiden, avgöres först på våren eller sommaren efter det de tävlingar ägt rum, till vilka bidragen skulle utgå. Det torde vara naturligare att, ifall bidrag beviljas sällskapet, detta sker så tidigt, att sällskapet i god tid före tävlingarna vet, vilket statsbidrag det har att påräkna till pris vid desamma. Vad ardennerföreningen angår, vill jag erinra, att sedan stuteriöverstyrelsen den 28 december 1916 hemställt, att en ansökning av föreningen om bidrag å 10,000 kronor för år 1917 måtte förklaras vilande i avvaktan på, bland annat, närmare utredning från föreningen, men dylik utredning icke inkommit vid tiden för avlåtande den 14 april 1917 av proposition angående disponerande av 1916 års avkastning av hästavelsfonden, dåvarande departementschefen förklarade sig anse, att på grund härav något avseende icke *då* behöfde fästas vid föreningens ansökning. Sedan numera frågan om statsbidrag till denna förening vunnit ytterligare utredning samt det ådagalagts, att föreningens ekonomiska ställning gör ett anslag även för år 1917 särdeles behöfligt, synes mig i nyss anförda uttalanden icke böra ligga något hinder att upptaga framställningen därom till prövning. Storleken av ett eventuellt anslag bör naturligtvis bero på medelstillgången och avvägas vid jämförelse med andra bidragskrav.

På grund av vad jag sålunda anført hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att beträffande 1917 års avkastning av statens hästavelsfond ävensom reserverad del av 1916 års avkastning av samma fond besluta, att, sedan ett belopp av 14,406 kronor 50 öre lagts till fondens kapital, ett belopp av 50,000 kronor må av Kungl. Maj:t disponeras för åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras.

Till vad departementschefen sålunda hemställt, däruti statsrådets övriga ledamöter förenade sig, be-

hagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle avlätas till riksdagen av den lydelse, bil. — vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.